

Az alkoholos és alkoholmentes italtermékek magyarországi vendéglátóipari egységekben történő forgalmazásának piacán lefolytatott ágazati vizsgálatról szóló jelentéstervezethez érkezett észrevételek összefoglalása

Az észrevételezés menete

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 43/E. § (2) bekezdése alapján 2023. február 10-én bocsátotta észrevételezés céljából az érintettek rendelkezésére az alkoholos és alkoholmentes italtermékek magyarországi vendéglátóipari egységekben történő forgalmazásának piacán folytatott ágazati vizsgálatában készült jelentéstervezetét. Az észrevételeket 2023. március 13-áig fogadta a GVH.

A fennálló észrevételezési idő alatt összesen három, az ágazatban működő vállalkozás, szakmai szervezet nyújtotta be álláspontját a jelentéstervezettel kapcsolatban.

A Tptv. 43/E. § (5) bekezdése alapján a GVH az írásbeli észrevételekről készült összefoglalót, illetve az érintett piaci szereplőknek a jelentés tartalmára vonatkozó érdemi észrevételeit tartalmazó dokumentumokat – ha kéri – a jelentéssel egyidejűleg és azonos helyen hozza nyilvánosságra. Jelen összefoglaló e törvényi rendelkezés végrehajtásának céljából készült.

A GVH az ágazati vizsgálati jelentés véglegesítése során áttekintette az egyes beérkezett észrevételeket, és amennyiben ezekre tekintettel (a beszerzett információk egyenként és összességében elvégzett értékelése keretében) indokoltnak látta, módosításokat hajtott végre az észrevételezésre kiküldött jelentéstervezet szövegében.

Az alábbiakban a GVH a beérkezett észrevételeket azok érdemi tartalma szerint, témacsoportokat képezve foglalja össze.

Az egyes témákhoz kapcsolódó összefoglalók a véleményt beküldő piaci szereplők egyedi álláspontjait ismertetik. Azokra a GVH jelen összefoglalóban nem reflektál. A GVH részletes álláspontját az ágazati vizsgálat eredményeit összegző jelentés végleges szövege tartalmazza.

Italkínálat

Az egyik észrevételt tevő szerint a jelentés megállapítja, hogy a sörök kategóriájában igen széles a termékválaszték, a vizsgálat azonban nem tért ki arra, hogy a forgalmazott márkák mely esetben köthetők valamely nagyobb italforgalmazó vállalkozáshoz. A gyakorlatban a sörpiacon három multinacionális sörforgalmazó termékei szerepelnek a sörválasztékban, ugyanis függetlenül attól, hogy a termékek márkája, csomagolása, marketingje, ízvilága egymástól eltérő, sokszor ugyanahhoz a vállalathoz tartoznak.

Ugyanez az észrevételt tevő kiemelte, hogy a kézműves sörök árstruktúrája és termékjellemzői nem térnek el a nagyüzemi sörfőzdék termékeitől. A kisüzemi sörfőzők egyaránt gyárthatnak ugyanis lager söröket és árazásuk is megegyezhet a multinacionális sörforgalmazók termékeivel. Ennek ellenére véleménye szerint mégis indokolt lenne a sörpiac további szegmentálása a fogyasztói szokásokra, az értékesítési módokra, valamint a vendéglátóhelyek jellemzőire tekintettel.

Végezetül, ugyanez a piaci szereplő problémaként azonosította az üzletnyitáshoz szükséges támogatások nyújtását, hiszen a támogatásokért cserébe a HORECA egységeknek meghatározott termékeket kell árusítaniuk, amely szűkebb termékpiacon eredményez.

Piacralépés

Az egyik észrevételt tevő kiemelte, hogy az új belépők piacra lépési nehézségeivel kapcsolatban fontos lenne megvizsgálni a forgalmazók vagy beszállítók által a vendéglátóhelyeknek nyújtott mennyiségi kedvezmények típusait. Elterjedtek ugyanis kisebb csomagos akciók vagy olyan kedvezmények, ahol a partner meghatározott, jellemzően kisebb mennyiség elérése esetén automatikusan

termékkedvezményben részesül. Ilyenkor a további vásárlásait a rendszer nem korlátozza, és az egyes „mennyiségi küszöbök” olyan kis mértékűek a teljes forgalomhoz képest, hogy azok érdemben nem korlátozzák a vendéglátóipari egység egyéb beszerzéseit.

Egy másik piaci szereplő véleménye szerint kézműves sörgyártóként igen nehéz a sörpiacra bekerülni, különösen a csapolt sörök esetében. Ennek legfőbb oka, hogy a nagyobb sörforgalmazók volumenhez kötött vagy kizárólagos értékesítést végeznek. A jelenlegi piaci viszonyok a sörkínálat jelentős szűküléséhez vezetnek véleménye szerint.

Szerződéses rendelkezések

Az egyik észrevételt tevő véleménye szerint az italforgalmazó vállalkozások gyakran határoznak meg volumencélokat az ital-nagykereskedőkkel kötött szerződéseikben. Mivel a legnagyobb sörforgalmazó vállalatok termékei összességében megkerülhetetlen terméknek minősülnek a piacon, így a széles körben operáló, megfelelő disztribúciós háttérrel rendelkező ital-nagykereskedők eleve kizárják a kisüzemi sörök nagy volumenű értékesítését, különösen olyan helyeken, ahol a nagy volumenű kisüzemi sörértékesítés veszélyeztetné a multinacionális sörforgalmazók eladási terveit, így kiemelten a csapolt sörök piacán.

A jelentésben megállapításra került a legnagyobb sörforgalmazó vállalkozások szerződéskötési gyakorlatával kapcsolatban, hogy azok nagykereskedő partnereik számára ajánlott továbbeladási árat tesznek közzé, mely egyes esetekben maximálisan alkalmazható árként is funkcionál. Egy másik észrevételt tevő szerint a nagykereskedők felé alkalmazott maximált árak azt a célt szolgálják, hogy a vendéglátóipari egységek a forgalmazóval kötött megállapodásban meghatározott kedvezménnyel tudják beszerezni a termékeket, így ezek alkalmazása végső soron a vendéglátóipari egységek részére járó kedvezmények biztosítása érdekében elengedhetetlen (amennyiben az adott forgalmazó közvetlenül nem tudja kiszolgálni partnerét). A nagykereskedő saját üzleti döntése alapján jogosult a maximált árnál olcsóbban vagy a minimum engedménynél nagyobb árengedménnyel adni a terméket a HORECA egységeknek.

A kereskedelmi törvény módosítása

Az egyik piaci szereplő megfogalmazta, hogy bár a jelentés alapján a piaci szereplők között korábban alkalmazott szerződések, irányadó szerződésminták a törvénymódosítás hatására módosításra kerültek, és nem szerepel már bennük kizárólagossági kikötés, azonban a vizsgálat nem tért ki arra, hogy a Kertv. 7/B. § (1) bekezdésével összhangban lévő, azaz az összes beszerzés 80%-ánál alacsonyabb termékértékesítési arányt meghatározó szerződések esetén a 80% feletti termékbeszerzés mely italforgalmazó termékeit fedi le a gyakorlatban.

Egy másik észrevételt tevő álláspontja szerint, ha az italforgalmazó vállalkozások tájékoztatása, edukációja vagy felhívása ellenére a vendéglátóipari egység továbbra sem tesz lépéseket annak érdekében, hogy a törvénymódosításra reagálva megváltoztassa kereskedelmi gyakorlatát és megfeleljen a jogszabályban előírt forgalmazási kötelezettségnek, az nem tekinthető az italforgalmazó vállalkozás részéről versenykorlátozó magatartásnak, mivel nincsenek megfelelő eszközei a Kertv. 7/B. §-ába foglalt rendelkezések vendéglátóipari egységek általi alkalmazásának kikényszerítéséhez.

A GVH azon javaslatával kapcsolatban, melyben a Kertv. 7/B. § (2) bekezdése alkalmazásának felfüggesztését indítványozza, eltérők a piaci szereplők álláspontjai.

Egyikük szerint a szabályozás jelenlegi formájában hosszú távon nem alkalmas arra, hogy ösztönözze a kisüzemi sörfőzdek piaci térnyerését, és önmagában a (2) bekezdés alkalmazásának a felfüggesztése nem elegendő a GVH által feltárt problémák orvoslásához. Fontos lenne ezért magának a jogszabálynak a módosítása olyan módon, hogy a Kertv. 7/B. § (3) bekezdése szerint eljáró vállalkozásoknak a kisüzemi sörfőzde által előállított sör csapon történő értékesítése során ne kelljen a

(4) bekezdésben meghatározott 20%-os részarányt elérniük beszerzéseikben, elegendő lenne a csapon történő értékesítés folyamatos biztosítása. A jelenlegi, 20%-os részarány vállalása ugyanis igen nagy kockázati tényezőt jelent a vendéglátóipari egységeknek.

Álláspontként megjelent egy másik észrevételt tevő részéről a Kertv. 7/B. §-ának végleges hatályon kívül helyezése is, mivel az annak való megfelelés nem csak átmenetileg, a jelen piaci körülmények között okoz problémát, hanem általánosan jelentős terheket ró a vendéglátó szektorra.

Egy harmadik észrevételt tevő véleménye szerint a törvényi rendelkezés pontosítására, egyértelművé tételére van szükség, hogy az valóban korlátozni tudja a nagyobb sörforgalmazókat a kizárólagos kikötések, árkedvezmények alkalmazásában, és így több kézműves sörmárka kerülhessen a vendéglátóipari egységekbe.